

■ بررسی و شناسایی عناصر توصیفی مناسب برای تنظیم و توصیف منابع تاریخ شفاهی با الگوبرداری از استانداردهای توصیفی بین‌المللی دوبلین، کور و پی.بی.کور

فاطمه احمدی | اعظم آقایی میرک‌آباد

چکیده

هدف پژوهش: بررسی و شناسایی عناصر توصیفی مناسب برای تنظیم و توصیف منابع تاریخ شفاهی در آرشیوها و سایر مراکز تولید و نگهداری منابع تاریخ شفاهی.

روش / رویکرد پژوهش: پژوهش با استفاده از روش‌های پیمایش توصیفی و تحلیل محتوا انجام شده است و داده‌ها از طریق پرسش‌نامه گردآوری شده‌اند. جامعه پژوهش، متخصصان حوزه تاریخ شفاهی‌اند که با استفاده از نمونه‌گیری تصادفی، ۲۰ متخصص به‌عنوان نمونه انتخاب شده‌اند. نتایج حاصل از پژوهش با استفاده از آمار توصیفی تجزیه و تحلیل شده است.

یافته‌ها و نتایج پژوهش: براساس مطالعات انجام شده، از بین ۲۶۳ عنصر بررسی شده در آرشیوها - پس از حذف عناصر تکراری - ۴۷ عنصر استخراج شدند و با عناصر استانداردهای دوبلین، کور و پی.بی.کور مطابقت داده شدند. براساس تجزیه و تحلیل داده‌ها و بر مبنای دانش و تجربه متخصصان از بین ۴۷ عنصر بخش اول پرسش‌نامه، ۷ عنصر «عنوان»، «موضوع»، «پدیدآور»، «زبان»، «شرایط دسترسی»، «چکیده»، «محدوده زمانی» و از بین سایر عناصر استانداردهای مذکور - که در بخش دوم پرسش‌نامه آورده شده‌اند - ۵ عنصر «شرح فهرست مطالب»، «نقش پدیدآور»، «فرآورده‌های زبان»، «نوع سبک» و «عنوان برنامه» به‌عنوان مناسب‌ترین عناصر برای تنظیم و توصیف منابع تاریخ شفاهی برگزیده شدند.

کلیدواژه‌ها

تاریخ شفاهی؛ تنظیم؛ توصیف؛ استانداردها.

مطالعات آرشیوی

فصلنامه گنجینه اسناد: سال بیستم و هفتم، دفتر چهارم، (زمستان ۱۳۹۶)، ۱۰۶-۹۰
تاریخ دریافت: ۱۳۹۶/۶/۲۰ ■ تاریخ پذیرش: ۱۳۹۶/۱۱/۱

بررسی و شناسایی عناصر توصیفی مناسب برای تنظیم و توصیف منابع تاریخ شفاهی با الگوبرداری از استانداردهای توصیفی بین‌المللی دوبلین. کور و پی. بی. کور

فاطمه احمدی^۱ | اعظم آقایی میرک‌آباد^۲

مقدمه

امروزه با وجود وسیع شدن گستره اطلاعات، بازهم حوادثی در تاریخ معاصر وجود دارند که در انبوه ماجراهای تاریخی ناشناخته مانده‌اند. با بهره‌گیری از تاریخ شفاهی می‌توان به آشکارکردن ماجراهای نهان در ذهن‌ها و وسعت بخشیدن به بستر اطلاعاتی علم تاریخ پرداخت.

با استفاده از تاریخ شفاهی - به‌عنوان یکی از روش‌های مهم برای تکمیل پژوهش‌های تاریخی و همچنین روشی اساسی برای تولید اسناد تاریخی با ارزش - اطلاعات ناقص باقی‌مانده از وقایع گذشته تکمیل می‌شود؛ همچنین اطلاعات جدیدی به دست می‌آیند که می‌توانند نقطه آغازی برای مطالعات جدید باشند.

تاریخ شفاهی کمک می‌کند تا اطلاعات باقی‌مانده در حافظه نقش‌آفرینان وقایع گذشته به نسل امروز منتقل شود. در مقابل، نسل امروز موظف است با به‌کارگیری روش‌های درست و ابزارهای مناسب، اطلاعات شفاهی به دست آمده را ثبت کند تا آیندگان وقایع تاریخی گذشته را به خوبی درک کنند.

یکی از مهم‌ترین ملزومات تاریخ شفاهی این است که مورخ، اسناد شفاهی را در اختیار همگان قرار دهد (ریچی؛ نقل در: هاشمی، ۱۳۹۳)؛ از همین رو، بخش مهمی از کار تاریخ شفاهی، پردازش و بایگانی اسناد است. در تاریخ شفاهی محصول مصاحبه پس از انجام آن رها نمی‌شود و یکی از مهم‌ترین رسالت‌های تاریخ شفاهی نگاه‌داری اسناد شفاهی

۱. کارشناس ارشد مطالعات
آرشیوی دانشگاه الزهرا (نویسنده مسئول)
fa.ahmadi@student.alzahra.ac.ir

۲. کارشناس ارشد علم اطلاعات و
دانش‌شناسی دانشگاه الزهرا
aazamaghace@yahoo.com

و همگانی کردن آن برای آیندگان است (رونالد؛ نقل در: هاشمی، ۱۳۹۳). در واقع هدف اصلی از تولید منابع اطلاعاتی، استفاده نیازمندان از این اطلاعات است؛ در غیر این صورت تولید اطلاعات کاری بیهوده خواهد بود. تاریخ شفاهی نیز به عنوان یک منبع اطلاعاتی مهم از این قاعده مستثنا نیست.

برای سهولت دسترسی به اطلاعات مصاحبه‌های تاریخ شفاهی لازم است تا مانند سایر منابع کتابخانه‌ای و آرشیوی توصیف مناسبی از منابع تاریخ شفاهی صورت گیرد (نورائی نژاد، ۱۳۹۲). انجام مصاحبه شرط اساسی تولید تاریخ شفاهی است؛ ولی اگر مصاحبه‌ها به طور مطلوب تنظیم و توصیف نشوند، نمی‌توان به راحتی از آن‌ها استفاده کرد و در نتیجه کارایی لازم را نخواهند داشت (احمدی، ۱۳۹۴، ص ۷۳).

بیان مسئله و ضرورت پژوهش

کار تاریخ شفاهی با مصاحبه آغاز می‌شود ولی به مصاحبه محدود نمی‌شود. محصول هر مصاحبه، صدا یا صدا و تصویر ضبط شده است که آن را شاهد شفاهی می‌گوییم. در هر برنامه تاریخ شفاهی، انبوهی از این شواهد شفاهی جمع می‌شود که اگر پرداخته و منظم نباشد، بهره‌بردن از آن دشوار و گاه غیرممکن است. مسئله دیگر، نگهداری این شواهد برای بهره‌برداری عموم و نیز حفظ آن برای آیندگان است. چنین مسائلی مختص برنامه‌های بزرگ با مجریان و بهره‌برداران متعدد نیست و در پژوهش‌های شخصی و کوچک نیز مطرح است. از این رو، در پژوهش تاریخ شفاهی، بلافاصله پس از مرحله گردآوری، «فرآیند پردازش و بایگانی» آغاز می‌شود (هاشمی، ۱۳۹۳).

«سازمان دهی» - به عنوان یکی از فرآیندهای مدیریت اسناد - همیشه دغدغه مدیران سازمان‌ها و مراکز اطلاع‌رسانی بوده است. به طور قطع، نظم در هر محیط کاری عامل بهبود عملکرد و انسجام فعالیت‌هاست. در محیط‌های آرشیوی و کتابخانه‌ای - که حجم عظیمی از منابع و مدارک حفظ و نگهداری می‌شوند - نظم عنصری اساسی برای عرضه صحیح، دقیق و سریع خدمات محسوب می‌شود (آموزنده، ۱۳۹۰).

نظم‌بخشیدن بعد از تولید یا گردآوری اطلاعات، گام دوم به‌شمار می‌رود. نظم‌بخشیدن در میان تاریخ‌دانان، «فرآیند پردازش و بایگانی» نامیده می‌شود و کتابداران و اطلاع‌رسانان به آن «سازمان دهی» می‌گویند؛ نظم‌بخشیدن در میان آرشیوداران نیز به «تنظیم و توصیف» شناخته شده است.

انجمن آرشیوداران آمریکا تنظیم را این‌طور تعریف کرده است: «تنظیم، فرآیندی

عقلانی و فیزیکی است و در آن، اسناد مطابق با اصول پذیرفته شده آرشیوی - به ویژه اصل 1. Arrangement

منشأ- در سطوح طبقه‌بندی شده شامل مخزن، مجموعه، گروه اسناد، زیرگروه‌ها، ردیف‌ها، زیرردیف‌ها، پرونده و سند، تا سطح موردنیاز سازمان‌دهی می‌شوند. معمولاً این فرآیندها شامل بسته‌بندی، برچسب‌زنی، و قفسه‌بندی است که گام‌های اساسی برای نظارت فیزیکی بر مجموعه آرشیوی به‌شمار می‌آیند» (Dearstynne, 2000, P85).

توصیف^۱، فرآیند برقراری نظارت فکری و مدیریتی بر موجودی آرشیو، از طریق ایجاد فهرست‌های راهنماست. هدف از توصیف آرشیوی، شناسایی و توصیف زمینه و محتوای مواد آرشیوی، برای دسترس‌پذیرکردن آن‌هاست. بدون توصیف کافی و مناسب، حتی مجموعه‌های دارای تنظیم مناسب و ارزش تاریخی نیز، بی‌مصرف می‌مانند و از دیدگاه پژوهشی، بدون ارزش به‌شمار می‌آیند (عادلی و امیرخانی، ۱۳۸۷).

تنظیم و توصیف، معمولاً همراه هم‌اند و هم‌زمان اتفاق می‌افتند. در یک نظام سلسله‌مراتبی، از سطح مخزن در بالا تا ردیف‌ها، پرونده‌ها و در برخی موارد تا اسناد تک‌برگ و جداگانه نیز در سطوح پایین‌تر پیش می‌روند؛ به طوری که اگر کار تنظیم تا مرحله پرونده پیش برود، توصیف نیز تا این مرحله انجام می‌شود (عادلی و امیرخانی، ۱۳۸۷).

معمولاً همه مراکز تولیدکننده تاریخ شفاهی برنامه‌ای -هرچند ساده- برای تنظیم و توصیف منابع شفاهی خود دارند؛ ولی یک برنامه ساده برای سامان‌دهی منابع تاریخ شفاهی کافی نیست و داشتن برنامه‌ای دقیق و ساختاریافته برای تنظیم و توصیف منابع شفاهی، ضروری است. هرچه برنامه تنظیم و توصیف منابع تاریخ شفاهی در یک آرشیو، دقیق‌تر باشد و بر اصول و استانداردها استوار باشد، کارایی مجموعه منابع شفاهی بیشتر خواهد بود. از طرفی، امروزه در سازمان‌ها و مؤسسات دارنده اسناد، برای بقای سازمان، همچنین برای افزایش شانس مطالعه و یادگیری مداوم، الهام‌بخشی و فراهم کردن فرصت دستیابی به اسناد، میل به همکاری بین‌سازمانی افزایش یافته است (زارع، کربلاآقایی کامران و برادر، ۱۳۹۵). از این رو، برنامه تنظیم و توصیف منابع تاریخ شفاهی باید به گونه‌ای باشد که ضمن استفاده از عناصر توصیف منطقی و مناسب، به هماهنگی و یکدستی تنظیم و توصیف بین سازمان‌های تولیدکننده منابع تاریخ شفاهی بینجامد. برای نیل به هدف همگون‌سازی و یکدستی تنظیم و توصیف، استفاده از استانداردها کمک زیادی می‌تواند بکند.

ایجاد نظام هماهنگ اسنادی، از نیازمندی‌های زیرساختی و پایه است که کشورها -با هر فرهنگ، دین و سابقه‌ای- برای حفظ بهینه اطلاعات و پیشینه خود، نیازمند آن هستند. برای دستیابی به این آرمان، نیاز به تحول در وضعیت اطلاع‌رسانی مواد آرشیوی و شتافتن به سوی وضعیت بهتر دستیابی، با تأکید بر استانداردسازی فعالیت‌های آرشیوی ضروری است (عادلی، رضایی شریف‌آبادی، خسروی، ۱۳۸۹).

1. Description

استانداردها، ممکن است برای ایجاد هماهنگی در یک سازمان، در بخشی از سازمان‌ها، در بعضی از کشورها و یا در کل جهان به وجود آیند. آرشیوداران نیز از استانداردها استفاده می‌کنند تا بتوانند هماهنگی‌های لازم را در میان اطلاعات استخراجی از مجموعه‌های حوزه نظارت خود برقرار سازند (زرین کلکی، ۱۳۸۶). پذیرش استانداردهای توصیف آرشیوی، در کارگروه‌های حرفه‌ای ملی، بین‌المللی و سازمان‌های مرتبط با استانداردها، بیانگر فهمی مشترک از طبیعت و رفتار آرشیوداران است (ویلیامز، ۲۰۰۶؛ نقل در: عادل، رضایی شریف‌آبادی، خسروی، ۱۳۸۹).

چهار هدف استانداردهای توصیف آرشیوی عبارت‌اند از:

۱. اطمینان از تولید توصیف‌های منطقی، مناسب و روشن؛

۲. تسهیل در بازیابی و تبادل اطلاعات مواد آرشیوی؛

۳. کمک به اشتراک‌گذاری اطلاعات معتبر و

۴. امکان یکپارچه‌سازی توصیف‌های مختلف در سامانه‌های مشترک اطلاعاتی (جیمرسون،

۲۰۰۳، نقل در: عادل، رضایی شریف‌آبادی، خسروی، ۱۳۸۹).

در پژوهش حاضر، دو استاندارد توصیفی بین‌المللی دوبلین. کور و پی.بی. کور، به منظور شناسایی عناصر توصیفی مناسب برای تنظیم و توصیف منابع شفاهی بررسی شدند که در ادامه، به طور مختصر شرح داده می‌شوند:

دوبلین. کور^۱: کور طرحی بین‌المللی و بین‌رشته‌ای است که یک مجموعه هسته از پانزده عنصر ابرداده‌ای را برای توصیف منابع تعریف می‌کند (دی، ۱۹۹۹؛ نقل در: صفری، ۱۳۸۲). این استاندارد را -به‌عنوان استاندارد جامع- OCLC^۲ تدوین کرده‌است. طرح دوبلین. کور نام خود را از کارگاهی به همین نام گرفته‌است. این کارگاه را در سال ۱۹۹۵ OCLC در شهر دوبلین اوهایو در ایالات متحده برگزار کرد. استاندارد دوبلین. کور اگرچه در سال ۱۹۹۵ توسعه یافته‌است، ولی به دلیل مشارکت گروه‌های مختلف در طراحی و توسعه آن و همچنین جامعیت، سهولت کاربرد و کارایی آن، یکی از الگوهای است که در سطح بین‌المللی مقبولیت و کاربرد زیادی دارد. از سوی دیگر اجرای طرح‌های تحقیقاتی مختلف در زمینه استانداردهای توصیفی در کشورهای جهان قابلیت‌ها و کاربردهای عملی و عینی این استاندارد را در بسترها و محیط‌های گوناگون اثبات کرده‌است (علیپور حافظی، ۱۳۹۰، ص ۱۷۵). هدف طرح دوبلین. کور، ایجاد استاندارد برای امکانات بازیابی ساده، به اشتراک‌گذاری و مدیریت اطلاعات است (دی، ۳، ۲۰۱۰، ص ۹).

1. Dublin Core
2. Online Computer Library Center
3. Day
4. Public Broadcasting Core

پی.بی. کور^۴: مجموعه عناصر هسته برای توصیف (شناسایی و کشف) اشیای

دیداری-شنیداری نظام‌های مدیریت رسانه‌ها و جوامع خبرپراکنی است و متناسب با رویکردهای آن‌ها جوامع را دربرمی‌گیرد؛ همچنین می‌تواند به‌عنوان الگویی داده‌ای برای سازمان‌دهی اشیای دیداری-شنیداری استفاده شود. پی.بی.کور، برای فرآیند تبادل داده میان سازمان‌ها، نظام‌ها و مجموعه‌های رسانه‌ای کاربردپذیر است. این استاندارد با فراهم کردن روشی برای گردآوری و معمول‌سازی فراداده‌ها از نظام‌های رسانه‌ای مختلف، جست‌وجو، اشتراک و استفاده مجدد از فراداده‌ها را بین نظام‌های ناهمگن ممکن می‌سازد. این استاندارد را جامعه خبرپراکنی آمریکا تدوین کرده و آخرین نسخه این استاندارد (نسخه ۲،۰) در سال ۲۰۱۱ عرضه شده است (پروژه فرهنگ فراداده‌ای خبرپراکنی عمومی^۱، ۲۰۱۱؛ نقل در طاهری، ۱۳۹۱). در سلسله‌مراتب الگوی پی.بی.کور، عنصرها نمودهایی هستند که فیلد فراداده، ارزش و ویژگی‌های آن‌ها را مشخص می‌کند. هر عنصر می‌تواند مستقل باشد، البته اگر فیلدهای فراداده‌ای متعددی از نظر موضوعی به یکدیگر مرتبط باشند، در یک مخزن قرار می‌گیرند و عنصرهای وابسته، زیر موضوعی عام‌تر رده‌بندی می‌شوند. نمونه‌هایی از عنصرهای وابسته که در مخزنی واحد گروه‌بندی می‌شوند عبارت‌اند از: «عنوان» و وابسته‌اش، «نوع عنوان»، که با همدیگر در مخزن عنصری با نام «عنوان پی.بی.کور» گروه‌بندی می‌شوند. در داخل ساختارهای سلسله‌مراتبی، هر مخزن می‌تواند مخزن‌های فرعی داشته باشد و تمام مخزن‌های فرعی با عنصرهای مرتبط خود در زیرمجموعه مخزن اصلی گروه‌بندی می‌شوند (قدیمی، ۱۳۸۷).

محققان در پژوهش حاضر قصد دارند با الگوبرداری از دو استاندارد توصیفی دوبلین. کور و پی.بی.کور، و با نگاهی به عناصر توصیفی مورد استفاده برای تنظیم و توصیف تاریخ شفاهی در برخی از آرشیوهای جهان، مناسب‌ترین عناصر توصیفی را برای تنظیم و توصیف منابع تاریخ شفاهی شناسایی کنند. بر همین اساس پس از بررسی عناصر توصیفی دو استاندارد مذکور و نیز، بررسی تطابق عناصر توصیفی مورد استفاده در برخی از آرشیوهای جهان با این دو استاندارد، با استفاده از نظر متخصصان حوزه تاریخ شفاهی، مهم‌ترین عناصر توصیف تاریخ شفاهی شناسایی شدند.

نتایج این پژوهش می‌تواند شناسایی و بازیابی اطلاعات شفاهی را برای پژوهشگران و مراجعه‌کنندگان به منابع شفاهی آسان‌تر کند. درجه اهمیت این عناصر براساس دانش و تجربه متخصصان شناسایی شده است؛ بنابراین استفاده از این عناصر می‌تواند به یکپارچه‌سازی تنظیم و توصیف منابع شفاهی در میان سازمان‌های مختلف تولیدکننده منابع شفاهی کمک کند.

پیشینه پژوهش

ترنر^۱ (۲۰۱۷) در مقاله‌ای با عنوان «ایجاد تاریخ: مطالعه موردی ایجاد تاریخ شفاهی قابل دسترس در عصر دیجیتال» به بررسی روش‌های مورداستفاده کتابخانه دانشکده حقوق دانشگاه ویسکانسین برای ایجاد تاریخ شفاهی قابل جست‌وجو پرداخته؛ این تحقیق با همکاری برنامه تاریخ شفاهی دانشگاه ویسکانسین و دانشگاه کنتاکی انجام شده است. او در این مقاله به بررسی برنامه OHMS^۲ می‌پردازد که برای یکپارچه‌سازی سازمان‌دهی تاریخ شفاهی استفاده شده است. او همچنین به ابزارهای موردنیاز آرشیویست‌ها و کتابداران برای سازمان‌دهی و فهرست‌نویسی تاریخ شفاهی اشاره و بیان می‌کند که برنامه OHMS به کتابداران و آرشیویست‌ها کمک می‌کند تا بتوانند برای هر منبع تاریخ شفاهی - با ارائه عناصر فراداده‌ای مهم - پیشینه و محتوای منحصر به فرد فراهم کنند.

فیروزکوهی^۳ و ضرغام بروجنی^۴ (۲۰۱۵) در مقاله‌ای با عنوان «تجزیه و تحلیل داده‌ها در تاریخ شفاهی: رویکرد جدید در تحقیقات تاریخی» به ضرورت توسعه رویکرد سیستماتیک برای تجزیه و تحلیل داده‌ها می‌پردازند. این پژوهشگران هدف خود را از این پژوهش، معرفی رویکردی اخلاقی و عینی برای تحلیل داده‌های به دست آمده از تاریخ شفاهی بیان می‌کنند. روش استفاده شده در این پژوهش، روش تحلیلی بر مبنای رویکرد کیفی است. در یافته‌های پژوهش، یک روش سیستماتیک تجزیه و تحلیل داده‌ها برای تحقیقات تاریخ شفاهی بر اساس روش‌های متداول تجزیه و تحلیل داده‌های کیفی عرضه شده است.

فرویند^۵ (۲۰۰۹) در مقاله خود با عنوان «تاریخ شفاهی به عنوان داده‌های پردازش شده» روش استفاده از داده‌های پردازش شده تاریخ شفاهی را توصیف می‌کند. در این مقاله تاریخ شفاهی به عنوان یک روش و به عنوان شکلی از منبع یا داده توصیف می‌شود. این مقاله به بررسی جنبه‌هایی از تاریخ شفاهی می‌پردازد که در تجزیه، تحلیل و تفسیر داده‌ها مؤثر است. این جنبه‌ها شامل مواردی از قبیل طرح پروژه، فناوری‌های ضبط، روابط مصاحبه‌کننده و مصاحبه‌شونده، ساخت و ساز دیجیتال منبع، جنبه‌های قانونی و اخلاقی، خلاصه‌نویسی و پیاده‌سازی منبع است.

وین^۶ (۲۰۰۹) در مقاله خود با عنوان «فهرست‌نویسی تاریخ شفاهی: ایجاد رکوردهای MARC^v برای مصاحبه‌های تاریخ شفاهی منحصر به فرد» به مشکلات فراوانی می‌پردازد که فهرست‌نویسان - به ویژه کارکنان مدیریت مجموعه‌های تاریخ شفاهی - با آن روبه‌رو می‌کنند. روش‌های فهرست‌نویسی مطرح شده در این پژوهش، از نظر گردش کار به عنوان یکی از مراحل اولیه دسترسی به تاریخ شفاهی بررسی شده است. وین به تفاوت روش‌های

1. Turner
2. Oral History Metadata Synchronizer
3. Firouzkouhi
4. Zargham-Boroujeni
5. Freund
6. Wynne
7. Machine-Readable Cataloging

فهرست نویسی تاریخ شفاهی بین مؤسسه‌های مختلف و مشکلات دسترسی خردمندان به مصاحبه‌های تاریخ شفاهی می‌پردازد.

گرمزلی^۱ و وین (۲۰۰۹) در مقاله‌ای با عنوان «ایجاد دسترسی به تاریخ شفاهی در کتابخانه‌های دانشگاهی» به مطالعه روش‌های دسترسی به تاریخ شفاهی در کتابخانه‌های دانشگاهی گرجستان می‌پردازند. نتایج این پژوهش نشان می‌دهند که هیچ روش استاندارد برای هماهنگ کردن دسترسی به مواد تاریخ شفاهی وجود ندارد. ایجاد سیاست‌ها و رویه‌هایی برای جمع‌آوری، دستیابی، مدیریت و دسترسی به تاریخ شفاهی می‌تواند ارزش و قابلیت استفاده را افزایش دهد. این مقاله استراتژی‌ای عملی را نشان می‌دهد که کتابخانه‌های دانشگاهی، به‌ویژه کتابخانه‌های کوچک و متوسط می‌توانند از آن به‌عنوان راهنما استفاده کنند تا اطمینان یابند که تاریخ شفاهی در اختیار عموم قرار می‌گیرد. این مقاله همچنین باعث افزایش آگاهی از مشکلات دسترسی به تاریخ شفاهی می‌شود و راه‌حلی برای این مشکلات و استانداردسازی میان کتابخانه‌ها عرضه می‌کند.

محمدلو (۱۳۹۵) در مقاله‌ای با عنوان «شیوه‌نامه پیشنهادی آماده‌سازی متن مصاحبه تاریخ شفاهی برای چاپ و نشر» علاوه بر پرداختن به مسائلی نظیر چگونگی ساختار بندی، ویراستاری، تصحیح، و مسائل حقوقی، به مستندسازی این منابع نیز اشاره می‌کند. در این مقاله شیوه‌نامه‌ای که حاصل کار گروه تاریخ شفاهی سازمان اسناد و کتابخانه ملی ایران است، برای آماده‌سازی متن مصاحبه تاریخ شفاهی عرضه شده است.

احمدی (۱۳۹۴) در پایان‌نامه خود با عنوان «مطالعه تطبیقی تاریخ شفاهی جنگ در آرشیوهای جنگ ایران و جهان از منظر فرآیند تولید؛ آسیب‌شناسی تولید تاریخ شفاهی جنگ در ایران و ارائه الگوی پیشنهادی»، به بررسی مقایسه‌ای فرآیند تولید تاریخ شفاهی بین آرشیوهای جنگ در ایران و برخی از آرشیوهای جنگ در جهان می‌پردازد. در این پژوهش که با روش پیمایش توصیفی انجام شده است، همه مراحل تولید تاریخ شفاهی از جمله برنامه اولیه برای تولید، سازمان‌دهی و نگهداری منابع شفاهی، اطلاع‌رسانی و قوانین دسترسی به اسناد شفاهی بررسی شده‌اند. در پایان، نتایج مقایسه به صورت توصیفی ارائه شده و راهکارهایی برای ضعف‌های شناسایی شده پیشنهاد شده است.

آموزنده (۱۳۹۰) در مقاله‌ای با عنوان «مطالعه تطبیقی روش‌های سازمان‌دهی اسناد و مدارک تاریخ شفاهی از منظر برخی مراکز تاریخ شفاهی ایران و جهان» به بررسی شیوه‌های سازمان‌دهی اسناد و مدارک تاریخ شفاهی در برخی از مراکز تاریخ شفاهی ایران و جهان پرداخته است. یافته‌های این پژوهش نشان‌دهنده نبود نظامی جامع و یکپارچه برای ذخیره‌سازی و سازمان‌دهی اسناد و مدارک تاریخ شفاهی است؛ بنابراین ضرورت ایجاد و

1. Grimsley

توسعه نظامی استاندارد به شدت احساس شده است تا این استاندارد موجب مدیریت بهتر مجموعه‌های تاریخ شفاهی و همکاری بیشتر مراکز تاریخ شفاهی شود.

هدف پژوهش

بررسی و شناسایی عناصر مناسب برای تنظیم و توصیف منابع تاریخ شفاهی با توجه به استانداردهای توصیفی دوبلین. کور و پی.بی. کور و نیز، توجه به رایج‌ترین عناصر توصیفی مورداستفاده در برخی از آرشیوهای شفاهی جهان.

پرسش پژوهش

مناسب‌ترین عناصر توصیفی برای تنظیم و توصیف منابع تاریخ شفاهی کدام‌اند؟

روش‌شناسی و ابزار پژوهش

برای نیل به هدف پژوهش، در مرحله اول از روش‌های توصیف و تحلیل محتوا و در مرحله دوم از روش پیمایشی استفاده شد که مراحل به‌کارگیری آن‌ها در زیر شرح داده می‌شود:

در مرحله اول، عناصر توصیفی استفاده‌شده برای تنظیم و توصیف تاریخ شفاهی در ۲۳ آرشیو جهان بررسی شدند. از بین ۲۶۳ عنصر مورداستفاده آرشیوها - پس از حذف عناصر تکراری و عناصری که هم‌پوشانی معنایی داشتند - ۴۷ عنصر استخراج شدند. سپس سیاهه‌ای طراحی شد که در آن، ۴۷ عنصر استخراج‌شده با عناصر استانداردهای توصیفی دوبلین. کور و پی.بی. کور مطابقت داده شدند.

در ادامه، سایر عناصر استانداردهای توصیفی دوبلین. کور و پی.بی. کور - که در بین ۴۷ عنصر استخراج‌شده، عنصری معادل نداشتند - در بخشی جداگانه (جدول شماره ۲) آورده شدند.

در مرحله دوم، از سیاهه فراهم‌شده، پرسش‌نامه‌ای براساس طیف لیکرت تنظیم شد و در آن هرکدام از عناصر در پنج سطح ارزش، سنجش شدند. جامعه پاسخ‌دهنده به پرسش‌نامه، متخصصان حوزه تاریخ شفاهی بودند و براساس نمونه‌گیری تصادفی، پرسش‌نامه بین ۲۰ نفر از آن‌ها توزیع شد.

یافته‌های پژوهش

هدف اصلی پژوهش «شناسایی مناسب‌ترین عناصر برای تنظیم و توصیف منابع تاریخ شفاهی» بود. برای دستیابی به این هدف، مناسب‌ترین عناصر و میزان اهمیت هرکدام از

دید متخصصان، براساس پرسش نامه مذکور سنجیده شد. در بخش اول پرسش نامه، میزان اهمیت ۴۷ عنصر استخراج شده از بین عناصر توصیفی مورد استفاده در ۲۳ آرشیو جهان، سنجیده شد که در جدول شماره (۱) ذکر شده است:

ردیف	عناصر	مطابقت با استاندارد DCMI	مطابقت با استاندارد PB Core	فراوانی استفاده در مراکز	درصد فراوانی	میانگین ارزش از نظر متخصصان	انحراف معیار
۱	Title عنوان	دارد	-	۱۲	%۵۲٫۲	۴٫۷	۰٫۵۷
۲	Title. Alternative عنوان دیگر	دارد	-	۲	%۸۷	۴٫۲	۰٫۷۶
۳	Title. Series عنوان مجموعه	-	دارد	۲	%۸۷	۴٫۲۵	۰٫۸۵
۴	Identifier شناسه	دارد	-	۱	%۴٫۳	۳٫۹۵	۱٫۱۴
۵	Digital ID شناسه دیجیتال	-	-	۲	%۸۷	۴٫۰۵	۱٫۰۹
۶	Coverage Temporal محدوده زمانی [برای رویدادهای مبتنی بر تاریخ و زمان]	دارد	-	۴	%۱۷٫۴	۴٫۵	۰٫۶۸
۷	Creator پدیدآور	دارد	-	۴	%۱۷٫۴	۴٫۵۵	۰٫۶
۸	Interviewer مصاحبه کننده	-	-	۵	%۲۱٫۷	۴٫۳۵	۰٫۹۸
۹	Interviewee مصاحبه شونده	-	-	۵	%۲۱٫۷	۴٫۰۵	۱٫۱۹
۱۰	Contributor همکار [مصاحبه کننده]	دارد	-	۲	%۸۷	۳٫۴۵	۰٫۹۴
۱۱	Date. Interview تاریخ مصاحبه	-	-	۴	%۱۷٫۴	۴٫۳	۰٫۶۵
۱۲	Date. Created تاریخ تولید [مصاحبه]	دارد	-	۱۰	%۴۳٫۵	۳٫۹	۰٫۹۶
۱۳	Date. Issued تاریخ نشر [مصاحبه]	دارد	-	۲	%۸٫۷	۳٫۵	۱
۱۴	Date. Digitalization تاریخ دیجیتال شدن	-	-	۱	%۴٫۳	۳	۱٫۱۶
۱۵	Location محل (نگهداری)	-	دارد	۷	%۳۰٫۴	۴٫۱۵	۰٫۹۸

جدول ۱

عناصر مورد استفاده در برخی از آرشیوهای جهان

انحراف معیار	میانگین ارزش از نظر متخصصان	درصد فراوانی	فراوانی استفاده در مراکز	مطابقت با استاندارد PB Core	مطابقت با استاندارد DCMI	عناصر	ردیف
۰/۹۱	۴/۱	٪۴/۳	۱	-	-	Place of creation محل تولید	۱۶
۰/۷۲	۴	٪۸۷	۲	-	-	Interview Location محل مصاحبه	۱۷
۱/۰۲	۴	٪۳۹,۱	۹	-	دارد	Format قالب	۱۸
۱/۰۴	۳/۶	٪۴/۳	۱	-	دارد	Format. Digital قالب دیجیتال	۱۹
۱/۳	۲/۱۵	٪۴/۳	۱	-	-	Format. Online قالب آنلاین	۲۰
۱/۲۵	۴	٪۲۱,۷	۵	-	دارد	Source منبع	۲۱
۱/۳۱	۳/۹۵	٪۱۳	۳	-	-	Repository مخزن	۲۲
۰/۸۵	۴/۲۵	٪۸۷	۲	-	-	Reference ارجاع	۲۳
۰/۶۸	۴/۶	٪۶۵,۲	۱۵	-	دارد	Subject موضوع	۲۴
۱/۰۳	۴/۱۵	٪۴۷,۸	۱۱	-	دارد	Description شرح	۲۵
۰/۹۶	۳/۷۵	٪۸۷	۲	-	-	Description. Physical مشخصات ظاهری	۲۶
۰/۸۲	۴/۵۵	٪۸۷	۲	-	دارد	Language زبان	۲۷
۰/۹۱	۳/۷۵	٪۲۶	۶	-	-	Extent میزان [مواد تشکیل دهنده که در قالب تعداد بیان می شود؛ برای مثال: ۵ نوار کاست]	۲۸
۰/۷۹	۴	٪۲۱,۷	۵	-	دارد	Duration مدت (مصاحبه)	۲۹
۱/۱۴	۳/۵	٪۳۰,۴	۷	-	دارد	Type نوع (رسانه)	۳۰
۱/۲۳	۲/۶	٪۴/۳	۱	-	-	Item Barcode بارکد نمونه	۳۱
۱/۱۵	۳/۸	٪۱۳	۳	-	-	Rights. Usage حقوق استفاده	۳۲
۰/۸۸	۴/۵	٪۳۹,۱	۹	-	-	Access Status شرایط دسترسی	۳۳

ادامه جدول ۱

عناصر مورد استفاده
در برخی از آرشیوهای جهان

ردیف	عناصر	مطابقت با استاندارد DCMI	مطابقت با استاندارد PB Core	فراوانی استفاده در مراکز	درصد فراوانی	میانگین ارزش از نظر متخصصان	انحراف معیار
۳۴	Restriction محدودیت	-	-	۴	٪۱۷,۴	۲/۹۵	۱/۴۶
۳۵	Audience. Rating رتبه بندی مخاطبان	-	دارد	۱	٪۴/۳	۳/۱۵	۱/۱۸
۳۶	Held by برگزارکننده	-	-	۱	٪۴/۳	۲/۶	۱/۰۹
۳۷	Publisher ناشر	دارد	-	۳	٪۱۳	۲/۹	۱/۰۷
۳۸	Copyright حق مؤلف	-	-	۳	٪۱۳	۴	۱/۰۲
۳۹	Abstract چکیده	دارد	-	۶	٪۲۶	۴/۵	۰/۷۶
۴۰	Annotation یادداشت	-	دارد	۶	٪۲۶	۳/۵۵	۱/۲۷
۴۱	Finding aid ابزار کمکی	-	-	۲	٪۸۷	۴/۰۵	۱/۱۴
۴۲	Category مقوله	-	-	۱	٪۴/۳	۳/۷۵	۱/۲۵
۴۳	Relation ارتباط	دارد	-	۲	٪۸۷	۳/۷	۱/۲۱
۴۴	Project طرح	-	-	۲	٪۸۷	۳/۱	۱/۰۲
۴۵	Contributing institution مؤسسه حمایت کننده	-	-	۱	٪۴/۳	۲/۴	۱/۰۴
۴۶	Additional Metadata Formats قالب های فراداده ای دیگر	-	-	۱	٪۴/۳	۲/۶	۱/۰۹
۴۷	Citation استناد	-	-	۶	٪۲۶	۳/۶۵	۱/۴۲

ادامه جدول ۱

عناصر مورد استفاده در برخی از
آرشیوهای جهان

باتوجه به جدول شماره ۱ - از بین ۴۷ عنصر انتخاب شده که در بخش اول پرسش نامه آمده است - عنصر «موضوع» با فراوانی ۶۵/۲٪ بیشترین استفاده را در میان مراکز آرشیوی بررسی شده داشت. پس از آن به ترتیب، عناصر «عنوان» با فراوانی ۵۲/۲٪، «شرح» با فراوانی ۴۷/۸٪، و «تاریخ تولید» با فراوانی ۴۳/۵٪، پرکاربردترین عناصر در آرشیوهای بررسی شده بودند.

همچنین از دیدگاه متخصصان -از بین ۴۷ عنصر انتخاب شده- ابتدا عنصر «عنوان» با بیشترین میانگین ارزش از نظر متخصصان (۴/۷) و کمترین انحراف معیار (۰/۵۷) و بعد از آن عنصر «موضوع» با میانگین ارزش (۴/۶) و انحراف معیار (۰/۶۸) مناسبترین عناصر برای توصیف منابع تاریخ شفاهی تشخیص داده شدند. پس از دو عنصر مذکور، عناصر «پدیدآور» (۴/۵۵)، «زبان» (۴/۵۵)، «شرایط دسترسی» (۴/۵)، «چکیده» (۴/۵) و «محدوده زمانی» (۴/۵) -به ترتیب دارا بودن بالاترین میانگین ارزش از نظر متخصصان- برای تنظیم و توصیف منابع تاریخ شفاهی مناسب تشخیص داده شدند.

انحراف معیار	میانگین ارزش	استاندارد	عنصر
۰/۹۵	۳/۸	PB Core	Title. Episode عنوان قسمت
۰/۹۴	۳/۹۵	PB Core	Title. Program عنوان برنامه
۰/۸۷	۴/۱۵	PB Core	Creator. Role نقش پدیدآور
۰/۹۴	۳/۵۵	PB Core	Publisher. Role نقش ناشر
۰/۸۲	۳/۵	PB Core	Contributor. Role نقش همکار
۰/۴۸	۴/۱۵	DCMI	Description. Table of Contents شرح فهرست مطالب
۰/۵۵	۳/۹	PB Core	Description. Program Related Text شرح متن مرتبط
۱/۰۵	۳/۵۵	DCMI	Date. Available Start تاریخ شروع دسترسی
۱/۱۴	۳/۴	DCMI	Date. Available End تاریخ پایان دسترسی
۰/۹۳	۳/۳۵	PB Core	Type. Form نوع فرم
۰/۶۴	۴	PB Core	Type. Genre نوع ژانر (سبک)

جدول ۲

سایر عناصر انتخاب شده از استانداردهای دولین. کورو پی.بی. کور که در بین ۴۷ عنصر استخراج شده جدول ۱ عنصری معادل نداشتند

انحراف معیار	میانگین ارزش	استاندارد	عنصر
۰/۸۷	۲/۸۵	PB Core	Format. Audio Bit Depth قالب اندازه گیری سیگنال‌های صوتی
۰/۸۲	۳/۶	PB Core	Format. Standard قالب استاندارد
۰/۹۴	۳/۵	PB Core	Format. Type نوع قالب
۰/۶۸	۳/۵۵	PB Core	Format. Encoding قالب رمزگذاری
۰/۸۲	۴/۰۵	PB Core	Language. Usage فرآورده‌های زبان [منابع متنی حاصل از مصاحبه]
۰/۶۳	۰/۷۵	PB Core	Relation. Type نوع ارتباط
۰/۷۱	۳/۷۵	PB Core	Relation. Identifier شاخص ارتباط

ادامه جدول ۲

سایر عناصر انتخاب شده از
استانداردهای دوبلین، کور و پی.بی.
کور که در بین ۴۷ عنصر استخراج شده
جدول ۱ عنصری معادل نداشتند

باتوجه به داده‌های به دست آمده از بخش دوم پرسش نامه - که در جدول شماره ۲ نشان داده شد - دیدگاه متخصصان نشان می‌دهد که از بین سایر استانداردهای فراداده‌ای دوبلین، کور و پی.بی. کور، «شرح فهرست مطالب» با بیشترین میانگین ارزش (۴/۱۵) و کمترین انحراف معیار (۰/۴۸) مناسب‌ترین عنصر از این بخش برای توصیف منابع تاریخ شفاهی است.

پس از آن، عناصر «نقش پدیدآور» با میانگین (۴/۱۵) و انحراف معیار (۰/۸۷) «فرآورده‌های زبان» با میانگین (۴/۰۵) و انحراف معیار (۰/۸۲)؛ «نوع سبک» با میانگین (۴) و انحراف معیار (۰/۶۴) و «عنوان برنامه» با میانگین (۳/۹۵) و انحراف معیار (۰/۹۴) بیشترین امتیاز را از نظر متخصصان داشتند.

نتیجه‌گیری و پیشنهاد

امروزه با شناخته‌تر شدن تاریخ شفاهی در بین پژوهشگران و دانشمندان علوم مختلف و استفاده از آن در مراکز اسناد و آرشیوهای گوناگون به‌عنوان روشی برای تولید سند، میزان تولید منابع تاریخ شفاهی افزایش یافته است؛ به طوری که تاریخ شفاهی همچون اسناد مکتوب و غیر مکتوب دیگر، به برنامه‌ای منسجم برای سامان‌دهی نیاز پیدا کرده است. محقق در پژوهش حاضر سعی کرد با مطالعه و بررسی استانداردهای توصیفی

بین‌المللی دوبلین. کور و پی. بی. کور، همچنین با تحلیل و بررسی عناصر مورد استفاده در برخی از آرشیوهای جهان، در راستای تهیه برنامه‌ای برای سامان‌دهی منابع تاریخ شفاهی، گامی هرچند کوچک بردارد.

باتوجه به مطالعه، تحلیل و بررسی‌های صورت گرفته در این پژوهش، از بین ۴۷ عنصری که در بخش اول پرسش‌نامه آمده‌اند، «عنوان» با داشتن بیشترین میانگین ارزش (۴/۷) و کمترین انحراف معیار (۰/۵۷) به‌عنوان پرطرفدارترین عنصر از نظر متخصصان شناسایی شد.

پس‌از آن، عناصر «موضوع»، «پدیدآور»، «زبان»، «شرایط دسترسی» و «محدوده زمانی» به‌طور متوسط با داشتن میانگین ارزش (۴/۵۳) و انحراف معیار (۰/۷۳)، از دیدگاه متخصصان مناسب‌ترین عناصر برای توصیف منابع تاریخ شفاهی نشان داده شدند.

همچنین از بین سایر عناصر استانداردهای دوبلین. کور و پی. بی. کور که در بخش دوم پرسش‌نامه آمده‌اند، ۵ عنصر «شرح فهرست مطالب»، «نقش پدیدآور»، «فرآورده‌های زبان»، «نوع سبک» و «عنوان برنامه» به‌طور متوسط با داشتن میانگین ارزش (۴/۰۶) و انحراف معیار (۰/۷۶) به‌عنوان مناسب‌ترین عناصر از این بخش شناسایی شدند.

براساس داده‌های به‌دست آمده و برای کمک به ارتقای سطح تنظیم و توصیف منابع تاریخ شفاهی پیشنهادهای زیر مطرح می‌شوند:

عناصر پیشنهادی در این پژوهش را می‌توان در آرشیوها و سایر مراکز تولید و نگهداری منابع تاریخ شفاهی استفاده کرد و میزان کارایی‌شان را سنجید؛ از عناصر فراداده‌ای پیشنهادشده، می‌توان برای ایجاد بانک‌های اطلاعاتی از منابع تاریخ شفاهی استفاده کرد؛

در تولید نرم‌افزارهای مربوط به سازمان‌دهی منابع تاریخ شفاهی، از عناصر فراداده‌ای پیشنهادشده در این پژوهش می‌توان کمک گرفت.

منابع

کتاب

- علیپور حافظی، مهدی. (۱۳۹۰). *کتابخانه‌های دیجیتال: مبادله اطلاعات*. تهران: سازمان مطالعه و تدوین کتب علوم انسانی دانشگاهی (سمت)، مرکز تحقیق و توسعه علوم انسانی.
- هاشمی، سیده‌میترا. (۱۳۹۳). *مقدمه‌ای بر تاریخ شفاهی معماری ایران*. تهران: روزنه.

مقاله

آموزنده، مهدیه. (۱۳۹۰). «مطالعه تطبیقی روش‌های سازمان‌دهی اسناد و مدارک تاریخ شفاهی، از منظر برخی مراکز تاریخ شفاهی ایران و جهان». *گنجینه اسناد*، ۲۱ (۳)، صص ۱۱۴-۱۳۴.

زارع، نگار؛ کربلاآقایی کامران، معصومه؛ برادر، رؤیا. (۱۳۹۵). «مطالعه تطبیقی عناصر فراداده‌ای سازمان‌دهی نقشه‌های جغرافیایی در مراکز جغرافیایی، آرشیوی، کتابخانه‌ای و موزه‌ای ایران با استانداردهای توصیفی بین‌المللی». *گنجینه اسناد*، ۲۶ (۳)، صص ۱۳۲-۱۵۷.

زرین کلکی، بهناز. (۱۳۸۶). «استاندارد و نقش آن در تنظیم و توصیف اسناد». *گنجینه اسناد*، ۱۷ (۲)، صص ۹۷-۱۰۶.

صفری، مهدی. (۱۳۸۲). «ابرداده و کاربرد آن در سازمان‌دهی وب: با تأکید بر عناصر ابرداده‌ای دوبلین‌کور در بستر نحوی HTML». *فصلنامه کتاب*، ۱۴ (۳)، صص ۷۳-۸۵.

طاهری، مهدی. (۱۳۹۱). «کاربرد فراداده در بافت آرشیوی: ضرورت، استانداردها و رویکرد جدید». *گنجینه اسناد*، ۲۲ (۴)، صص ۱۲۶-۱۴۳.

عادلی، معصومه؛ امیرخانی، غلامرضا. (۱۳۸۷). «تنظیم و توصیف منابع آرشیوی (با تأکید بر فهرست‌های راهنما)». *گنجینه اسناد*، ۱۸ (۴)، صص ۱۰۱-۱۱۲.

عادلی، معصومه؛ رضایی شریف‌آبادی، سعید؛ خسروی، فریبرز. (۱۳۸۹). «مهم‌ترین عناصر توصیف آرشیوی از دید صاحب‌نظران حوزه آرشیو در ایران». *گنجینه اسناد*، ۲۰ (۳)، صص ۱۴۸-۱۶۵.

قدیمی، علی. (۱۳۸۷). «فراداده برای منابع دیداری و شنیداری: پی‌بی‌کی، کور، PB Core و پی‌متا P/». بازیابی: ۳۱ مرداد ۱۳۹۶ از:

<http://ali2ghadimi.blogfa.com/post-33.aspx>

محمدلو، رؤیا. (۱۳۹۵). «شیوه‌نامه پیشنهادی آماده‌سازی متن مصاحبه تاریخ شفاهی برای چاپ و نشر». *دوفصلنامه تاریخ شفاهی*، ۲ (۱)، صص ۶۸-۸۸.

نورائی‌نژاد، فاطمه. (۱۳۹۲). «اراهنمای توصیف منابع تاریخ شفاهی / شیوه‌نامه تاریخ شفاهی سازمان اسناد و کتابخانه ملی ایران». بازیابی: ۳ اردیبهشت ۱۳۹۶ از:

<http://nlai.ir/Default.aspx?tabid=2601>

پایان‌نامه

احمدی، فاطمه. (۱۳۹۴). «مطالعه تطبیقی تاریخ شفاهی جنگ در آرشیوهای جنگ ایران و جهان از منظر فرآیند تولید؛ آسیب‌شناسی تولید تاریخ شفاهی جنگ در ایران و ارائه الگوی پیشنهادی»، پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشکده علوم تربیتی و روان‌شناسی، دانشگاه الزهراء، تهران.

منابع لاتین

Day, Michael. (2010). "Best Practice Guide: Metadata for Text Digitization and OCR".

- IMPACT: Improving Access to Text [project]**. Retrieved from: <http://www.impactproject.eu/uploads/media/IMPACT-metadata-bpg-pilot-1.pdf>
- Dearstynne, Bruce W. (2000). *Managing Historical Records Program: A Guide for Historical Agencies*. New York: Altamira Press. Retrieved from: <https://books.google.com/books>
- Firouzkouhi, M. & Zargham-Boroujeni, A. (2015). "Data analysis in oral history: A new approach in historical research". *Iranian Journal of Nursing and Midwifery Research*, 20(2), pp 161-164. Retrieved from: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc>
- Freund, A. (2009). "Oral History as Process-generated Data". *Historical Social Research / Historische Sozialforschung*, Vol. 34, Issue. 1 (127), pp 22-48. Retrieved from: <http://www.jstor.org/stable/20762332>
- Grimley, Reagan L. & Wynne, Susan C. (2009). "Creating Access to Oral Histories in Academic Libraries". *College & Undergraduate Libraries*, 16 (4), pp 278-299. Retrieved from: <http://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/10691310903355903>
- Turner, Kristopher. (2017). "Creating history: a case study in making oral histories more accessible in the digital age". *Digital Library Perspectives*, 33(1), pp 48-62. Retrieved from: <https://doi.org/10.1108/DLP-06-2016-0016>
- Wynne, Susan C. (2009). "Cataloging Oral Histories: Creating MARC Records for Individual Oral History Interviews". *Cataloging & Classification Quarterly*, 47 (6), pp 561-582. Retrieved from: <http://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/01639370902935471>

